

OUDERENBELEID EINDHOVEN

Vitale Ouderen in (2)040

EINDHOVEN

INHOUD

1 Een nieuwe kijk op ouder worden	2
2 Visie en impact	4
3 Outcome en aanpak	5
4 Samenwerken, versterken en verbinden: dit doen we al in Eindhoven	7
5 Samen vitaal ouder worden, hoe verder?	9

1

EEN NIEUWE KUK OP OUDER WORDEN

Waarom ouderenbeleid?

In 2022 werd het Actieplan Langer Thuis¹ vastgesteld door het College. Met dit actieplan wordt sindsdien gewerkt aan belangrijke ontwikkelingen om zorg en ondersteuning in de toekomst beschikbaar te houden. Ondertussen is ook de Eindhovense Woonzorgvisie² opgesteld en maken we afspraken rondom de ondersteuning voor mantelzorgers. We werken aan een dementievriendelijke gemeenschap en bieden ondersteuning aan mensen die dat nodig hebben. We zijn dus al volop in ‘actie’, en om deze actie meer kracht bij te zetten is dit onderliggend beleid nodig!

We zien de noodzaak om - in tijden van uitdagingen op het gebied van zorg en ondersteuning - scherpe keuzes te maken, zodat het vitaal ouder worden in onze stad mogelijk is en blijft. Dat is nodig, omdat we niet kunnen blijven doen wat we altijd deden. Gezien de uitdagingen zoals de toenemende vergrijzing en steeds minder handen aan het bed, is een andere manier van oud worden noodzakelijk. Met deze nota stellen wij de kaders vast rondom deze nieuwe kijk op het ouder worden. Niet zorgen voor, maar zorgen dát ouder worden in Eindhoven vanzelfsprekend, samen en vitaal is.

De toename van het aantal ouderen en de tegelijkertijd stijgende gemiddelde levensverwachting, noemen we dubbele vergrijzing. Door deze dubbele vergrijzing komen we met zijn allen voor grote uitdagingen te staan. Het RIVM laat zien dat bij ongewijzigd beleid de uitgaven aan de ouderenzorg in ongeveer 20 jaar tijd verdubbelen oftewel een groei van 3,6% per jaar. Het aantal en de complexiteit van zorgvragen neemt toe als wij niet op een andere manier oud worden. Om ons voor te bereiden op de toekomst is dit ouderenbeleid opgesteld.

1 [Actieplan - Langer thuis \(eindhoven.nl\)](#)

2 [Woonzorgvisie rapport 2023 - 2030 \(eindhoven.nl\)](#)

Samen vitaal ouder worden in Eindhoven

‘We willen allemaal oud worden, maar niemand wil het zijn’. Wanneer we spreken over ‘ouderen’ gaat het nooit over onszelf, maar over de ander die ouder is. Ondanks dat de leeftijd anders doet vermoeden, voelen de meeste ouderen zich niet oud en willen dat graag zo houden.

Ouder worden begint bij de geboorte: het is onderdeel van de levenscyclus en overkomt ons allemaal. Ouder worden is niet te beïnvloeden, de manier waarop we ouder worden kunnen we echter wel grotendeels zelf bepalen. Dit is een nieuwe manier van kijken naar het ouder worden. Een manier die noodzakelijk is, want op dit moment is één op de vijf Nederlanders boven de 65 jaar. Dat gaat in 2040 zelfs naar één op de vier Nederlanders.

Demografische ontwikkeling 65+

	2021	2025	2030	2035	2040	2021 - 2040 (#)	2021 - 2040 (%)
65 - 75	21.280	22.190	25.280	27.635	28.060	7.135	32%
75 - 85	13.045	14.660	16.100	17.530	20.445	7.580	57%
85 jaar en ouder	5.510	5.840	6.260	7.555	8.460	3.085	54%
Totaal (65+)	41.856	42.690	47.640	52.720	56.965	17.800	36%

Tabel 1 Cijfers demografische ontwikkeling Eindhoven,
bron: Provincie Noord-Brabant, 2020

Wat kunt u verwachten van deze nota

We hebben onder andere met de gemeenteraad, cliëntenraad sociaal domein en ouderen gesprekken gevoerd over wat ouderenbeleid is, wat we al doen in de stad en datgene wat nog wordt gemist. We hebben met elkaar besproken welke impact we willen maken én hoe we weten of dat gelukt is. In hoofdstuk 2 beschrijven we onze visie rondom ouder worden en welke impact we voor de ouder wordende Eindhovenenaar willen maken met dit beleid. Wat en hoe we dit gaan aanpakken is te lezen in hoofdstuk 3. De basis die daarvoor al aanwezig is in bestaand beleid en uitvoeringsprogramma's wordt weergegeven in hoofdstuk 4. Tenslotte is in hoofdstuk 5 terug te vinden hoe we samen vitaal ouder worden in (2)040.

2

VISIE EN IMPACT

Van ‘zorgen voor’ naar ‘zorgen dat’

Om de uitvoerbaarheid (en betaalbaarheid) van zorg en ondersteuning ook in de toekomst te kunnen borgen zetten we in op een kanteling van ‘zorgen voor’ naar ‘zorgen dat’. Daarbij sluiten we aan bij het Programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO) van het RIVM ¹: zelf als het kan, thuis als het kan, digitaal als het kan. We willen de afhankelijkheid van zorg en ondersteuning waar mogelijk minimaliseren, en beschikbaar houden voor hen die dit het hardst nodig hebben. Om dat te bereiken stimuleren we ouderen hun zelfstandigheid te behouden door hen bewuster te maken van de eigen regie en verantwoordelijkheden die horen bij het ouder worden.

Wanneer aan inwoners wordt gevraagd hoe zij oud willen worden is het meest gegeven antwoord ‘in goede gezondheid’. Om gezondheid te kunnen duiden hanteren we de uitgangspunten van de definitie ‘Positieve Gezondheid ² (Machteld Huber)’. Dit is een bredere kijk op gezondheid waarbij het accent niet ligt op ziekte of beperking, maar op mensen zelf, op hun veerkracht en op wat hun leven betekenisvol maakt.

Onze visie op vitaal ouder worden is:

Iedereen wil graag vitaal ouder worden. Vitaliteit wordt bepaald door onze lichamelijke en mentale gezondheid, maar ook door ons sociaal welbevinden en persoonlijke ontwikkeling. We investeren in de gezondheid van ouderen doordat we inzetten op een gezonde leefstijl en een veilige, gezonde leefomgeving. Tegelijkertijd bevorderen we sociale verbondenheid door ontmoeting en de mogelijkheid tot deelname aan activiteiten. Daarnaast bieden we ouderen de mogelijkheid om een leven lang te leren, nieuwe vaardigheden te ontwikkelen en hun eigen ervaringen

en kennis te delen. Daarbij houden we rekening met het feit dat Eindhoven een inclusieve stad is, waarbij geen onderscheid wordt gemaakt in achtergrond of eventuele beperkingen. We richten ons op wat ouderen zelf (of met behulp van hun sociale netwerk) willen en kunnen, zodat de kwaliteit van leven is geborgd. Tot het eind.

Impact

In 2022 hebben we in het Actieplan Langer Thuis opgenomen: ‘Eindhovenaren kunnen met vertrouwen en zoveel mogelijk eigen regie langer vitaal (gezond), samen & veilig thuis en in de eigen wijk ouder worden’. Tijdens een voorbereidende avond met de gemeenteraad, cliëntenraad Sociaal Domein, KBO en vertegenwoordigers van ouderenorganisaties is deze enigszins aangepast. Met de eigen vertrouwde omgeving wordt zowel in de buurt van het eigen sociaal netwerk als in de eigen wijk bedoeld. Dat zorgt ervoor dat we tot onderstaande impact komen en hier de komende 20 jaar naar toe werken:

Eindhovenaren kunnen met vertrouwen en zoveel mogelijk eigen regie langer vitaal (gezond), samen & veilig thuis en in de eigen vertrouwde omgeving ouder worden

¹ [Programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen \(overheid.nl\)](https://www.overheid.nl)

² <https://www.iph.nl/>

3

OUTCOME EN AANPAK

Het aantal inwoners dat gebruik maakt van Wmo-voorzieningen (huishoudelijke ondersteuning, hulpmiddelen, begeleiding en dagbesteding) stijgt naar mate zij ouder worden. Hoewel voorzieningen natuurlijk beschikbaar zijn voor inwoners die dat nodig hebben, streven we ernaar dat minder mensen gebruik hoeven te maken van dat aanbod, doordat ouderen in 2040 een grotere mate van zelfstandigheid ervaren en minder afhankelijk zijn van zorg en ondersteuning.

Outcome

Het percentage ouderen dat gebruik maakt van Wmo-voorzieningen stijgt minder snel dan het percentage waarmee het aantal ouderen in Eindhoven toeneemt.

Dit betekent dat we in 2023-2026 inzetten op:

1. Eindhovenaren weten hoe zij vitaal ouder kunnen worden.

Dit doel is individueel en ervaringsgericht. We streven ernaar dat iedere oudere is voorbereid op de dag van morgen.

2. Ouderen wonen in Eindhoven langer zelfstandig in de eigen vertrouwde omgeving.

Dit doel is collectief, probleemgericht en werkt structureel aan het bieden van mogelijkheden aan ouderen om, al dan niet met steun vanuit het sociaal netwerk of professionals, in een vertrouwde omgeving vitaal oud te kunnen worden.

Aanpak

In Eindhoven is al veel geregeld of in ontwikkeling voor ouderen, zie ook hoofdstuk 4. Naast het voortzetten van de bestaande en reeds ingezette ontwikkelingen richten we ons op de uitwerking van 3 lijnen, die de kijk

op het ouder worden en de verantwoordelijkheid die daarbij komt kijken ondersteunen en waar expliciet aandacht is voor de zorgverleners.

1. Bewustwording

We besteden aandacht aan het vergroten van het bewustzijn en het begrip rondom gezond en vitaal ouder worden. Het doel is kennis beschikbaar te stellen over factoren die van invloed zijn op het welzijn en de kwaliteit van leven naarmate mensen ouder worden. We willen mensen motiveren om actief betrokken te zijn bij het eigen proces van ouder worden en zich bewuster voor te bereiden op de volgende fase van het leven. Door hierover in een vroegtijdig stadium na te denken ontstaat meer regie over de manier waar op mensen ouder worden.

Ziekte en gezondheid spelen hierin een belangrijke rol. We zetten in op het in kaart brengen van de wensen en behoeften van de oudere zelf. Samen met de inwoner wordt gekeken naar wat een inwoner zelf nog kan, wat iemand zelf of in gezamenlijkheid met anderen wil bereiken en waarbij iemand zorg en ondersteuning nodig heeft. Door alle Eindhovenaren vroegtijdig te benaderen en bewustwording rondom het ouder worden te stimuleren zijn zij in staat om vitaal oud te worden. Hierdoor wordt langer zelfstandig wonen in de eigen vertrouwde omgeving mogelijk.

2. “Leren ouder worden”

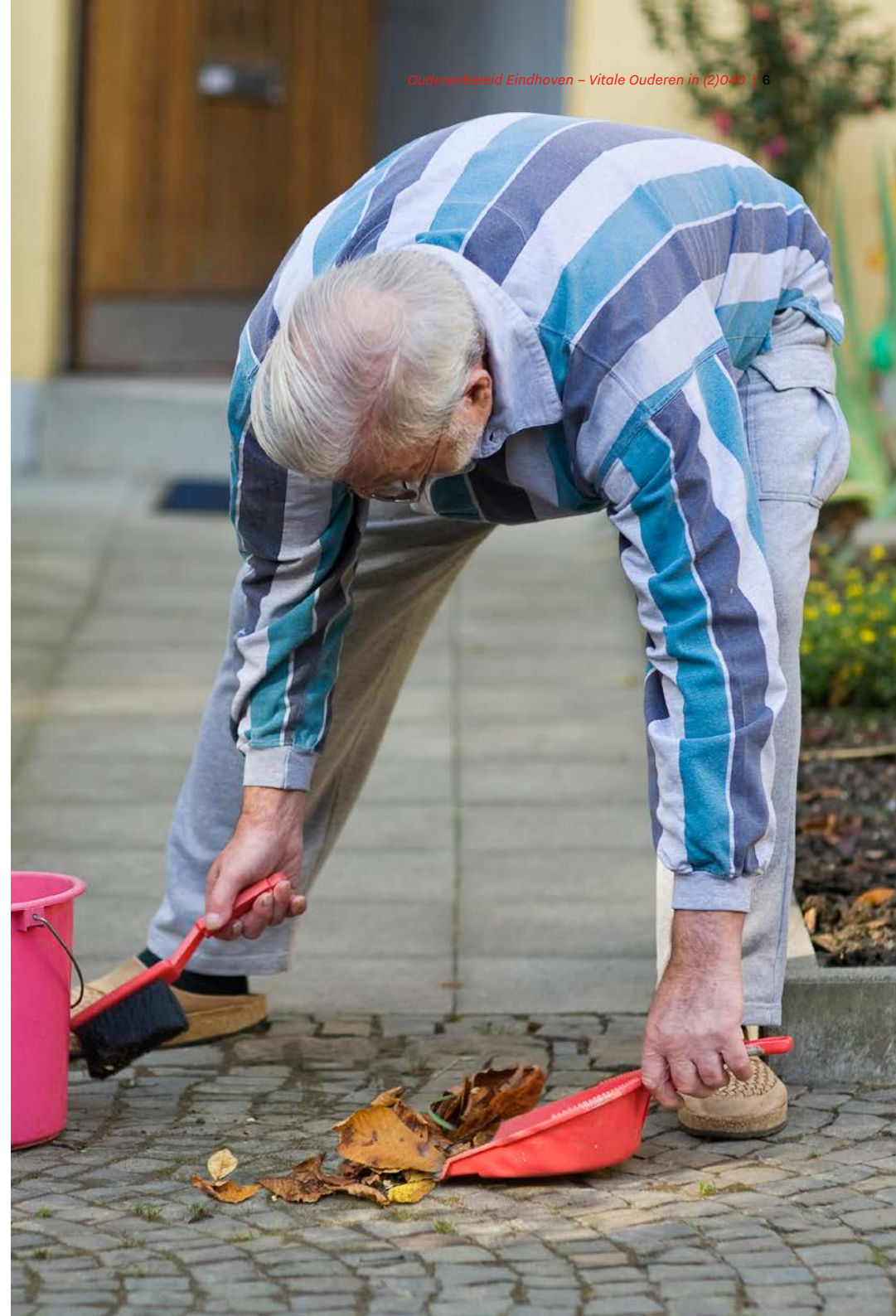
Oud, een begrip dat moeilijk te definiëren is, want wie bepaalt wanneer iemand oud is en wat moet je daar eigenlijk over weten? Vanaf onze geboorte staat ons leven in het teken van leren. We leren door te luisteren, te kijken en te doen en het leren wordt gestimuleerd in alle fases van het leven. Maar vanaf de pensioenleeftijd krijgen we weinig tot geen lessen meer aangeboden. Alsof oud worden vanzelfsprekend is. Dat is het in onze beleving niet en om die reden zien we de noodzaak om

les te geven in het 'ouder worden'. Dan doen we door te leren van elkaar. Kennisoverdracht en het uitwisselen van ervaringen is in het proces van het ouder worden een belangrijk gegeven. Eindhoven is de stad bij uitstek om hiermee aan de slag te gaan, we zijn niet voor niets Brainport Eindhoven, de regio waar kennis gedeeld wordt en men elkaar verder helpt en we elkaar helpen om tot grote hoogten te stijgen. De plek waar we samen leren ouder worden. Door een aanbod van fysieke en digitale mogelijkheden voor het vinden van informatie, uitwisselen van kennis en ervaringen kunnen Eindhovenaren zo zelfstandig mogelijk ouder worden.

3. Ondersteun de ondersteuners

Zonder de hulp en ondersteuning van mantelzorgers en zorgverleners is het niet voor iedereen mogelijk om zelfstandig thuis te kunnen blijven wonen. Onze ooit opgezette verzorgingsstaat is niet langer houdbaar. Dat komt door de dubbele vergrijzing. Het aantal zorgvragers neemt toe, en het aantal mensen dat zorg levert neemt af. Dit vraagt om oplossingen die de ondersteuners ondersteunen, zodat zij met minder zorg en minder zorgen ondersteuning kunnen blijven bieden.

Door de inzet van (digitale) ondersteuning kunnen we ouderen en hun omgeving ondersteunen bij het veilig en verantwoord langer zelfstandig thuis wonen. Hierbij zetten we in op slimme sensoren, het inzichtelijk maken van een valrisicoprofiel, respijtoorzieningen maar ook ondersteuning van zorgprocessen, zoals zorgrobots en het digitale spreekuur van huisartsen en andere zorgverleners.

4

SAMENWERKEN, VERSTERKEN EN VERBINDEN: DIT DOEN WE AL IN EINDHOVEN

Onze kijk op het ouder worden verandert, zoals aangegeven kan dit niet anders en moeten we meer doen met minder. Om te slagen in de ambities die we hebben en daadwerkelijk de impact te maken is het van cruciaal belang dat we domein overstijgend samenwerken, de samenwerkingen versterken en verschillende op zichzelf staande initiatieven zo mogelijk aan elkaar verbinden.

Er gebeurt (gelukkig) al heel veel in onze stad en door samenwerking, versterking en verbinding merken onze inwoners daar nog meer van.

Wonen en Leefomgeving

Ouderen hebben vaak wel een woning, maar deze is niet altijd geschikt wanneer zorg en ondersteuning nodig is.¹ Om die reden richten we ons op betaalbare en passende woonruimte, doorstroom op de woningmarkt en de leefomgeving. De meeste ouderen wonen graag in de eigen buurt, dicht bij voorzieningen en vervoersmogelijkheden om hun zelfstandigheid zo lang mogelijk te behouden. Wanneer belemmeringen worden ervaren bij het gebruik van de woning, realiseren we, indien mogelijk, aanpassingen waardoor het zelfstandig wonen mogelijk blijft

Een aantrekkelijke leefomgeving voor iedereen waarbij oog is voor onder andere kwetsbare doelgroepen (dementievriendelijke en beweegvriendelijke wijken) en die uitnodigt tot bewegen draagt bij aan de zelfstandigheid van ouderen. Ouderen moeten zich vrij kunnen bewegen in de openbare ruimte waarbij zij zo min mogelijk gehinderd worden door obstakels en waar zij anderen kunnen ontmoeten.

Verbinding met bestaand beleid en uitvoeringsprogramma's:

- **Woonzorgvisie 2023-2030**
- **Actieplan Langer Thuis**
- **Eindhovens Preventieakkoord**
- **Visie openbare ruimte**
- **Handboek Toegankelijkheid 2020**
- **Prestatieafspraken 2023-2026**
- **Omgevingsvisie juni 2020**
- **Woonprogramma**
- **Het Juiste Thuis**

¹ [Kamerbrief+Programma+Langer+thuis.pdf \(vgn.nl\)](#)

Preventie en gezondheid

Het is belangrijk dat ouderen langer vitaal zijn en daarmee regie houden op hun eigen leven. We ondersteunen ouderen bij het nemen van de eigen verantwoordelijkheid, hun zelf- én samenredzaamheid en die van hun omgeving. Daarbij gaat het om zowel de fysieke als mentale gezondheid: zingeving, mentale veerkracht, voorkomen of verminderen van eenzaamheid, gezonde voeding en het gevoel hebben ergens bij te horen.

Gezond leven en voldoende bewegen leidt tot minder lichamelijke klachten, minder valincidenten en minder leeftijdsgebonden ziekten. Door passend digitaal en fysiek beweegaanbod, speciale beweegregisseurs voor ouderen, het bieden van betaalbaar sporten en sport- en beweegadvies op maat blijven ouderen actief.

Deelnemen aan de samenleving

Ouderen moeten kunnen meedoen aan de samenleving. Sociale contacten geven een gevoel van eigenwaarde en verminderen de kans op eenzaamheid. Onze sterke sociale basis met laagdrempelig aanbod (zoals basisdagbesteding en mantelzorgondersteuning), maar ook de meer specifieke ondersteuning (zoals begeleiding en maatwerkdagbesteding) en voorzieningen (zoals mobiliteitshulpmiddelen en vervoersvoorzieningen) dragen bij

aan het zelfstandig kunnen blijven wonen van ouderen. Zij hebben hierdoor het gevoel van erbij horen en ertoe doen, twee belangrijke waarden in het behoud van eigen regie.

Vrijwilligers zijn een onmisbare groep die bijdragen aan het langer zelfstandig wonen van ouderen. Het bieden van ondersteuning/zorg door mantelzorgers en vrijwilligers mogen we niet als vanzelfsprekend zien, maar moeten we juist waarderen. We helpen deze groep door hen zo goed mogelijk te ondersteunen daar waar nodig.

Ouderen brengen veel kennis, ervaring en inzet mee die van onschatbare waarde is. Het bedrijfsleven wordt gestimuleerd om hen de kans te geven om zich in te blijven zetten op de krappe arbeidsmarkt, bijvoorbeeld via Huis naar Werk of door hen als buddy te koppelen aan de nieuwe generatie werknemers.

Veiligheid

Samen met partners in de stad, WJ Eindhoven en Veilig Thuis dragen we zorg voor de veiligheid van onze ouderen middels de aanpak ouderenmishandeling. Dit doen we door het taboe te verkleinen, een compleet en goed samenwerkend netwerk om de oudere inwoner heen te bouwen en in te zetten op 'voorkomen is beter dan genezen'.

Verbinding met bestaand beleid en uitvoeringsprogramma's:

- Gezond Actief Leven Akkoord
- Actieplan Langer Thuis
- Eindhovens Preventieakkoord
- 'Gezondheid telt voor iedereen'
- Gezondheidsnota Eindhoven 2022-2025
- Sport en bewegisvisie 2021-2025

Verbinding met bestaand beleid en uitvoeringsprogramma's:

- Actieplan Langer Thuis
- Beleid social return 2022
- Eindhoven Goed voor Elkaar

5

SAMEN VITAAL OUDER WORDEN, HOE VERDER?

Met dit beleidsstuk geven we inzicht in de visie op ouder worden in Eindhoven, de impact die we willen maken met ons beleid en de outcome die we voor ogen hebben. Daarnaast laten we zien dat er al veel gebeurt, en dat we door middel van focus aanbrengen (bewustwording, leren ouder worden en ondersteun de ondersteuner) en door samen te werken, te versterken en verbinden een grotere snelheid willen creëren. De komende jaren bewandelen we de weg om samen vitaal ouder te worden. Het Actieplan Langer Thuis sluit daar naadloos bij aan en we zien dat veel activiteiten al zijn geborgd in bestaand beleid dat is opgesteld samen met onze partners in de stad. Deze samenwerking met ouderenorganisaties, zorginstellingen, onderwijs en het bedrijfsleven wordt ook de komende jaren voortgezet.

Een STAP extra!

De komende jaren zetten we een stap extra door middelen in te zetten die via de SPUK GALA bij ons terecht komen. De ontwikkelingen passen feilloos binnen het daarin opgenomen thema 'vitaal ouder worden'.

De extra inzet zal zich in eerste instantie richten op het bereiken van de ouderen van de toekomst en het creëren van bewustwording bij deze groep. Het aanbod leren ouder worden ontwikkelen wij stapsgewijs op basis van behoefte en wederkerigheid. Ten slotte richten we ons nu en in de toekomst op de groep ondersteuners en bevragen wij de mantelzorgers, waarbij de behoefte die zij hebben in kaart wordt gebracht en waar oplossingen worden gezocht voor hén die ertoe bijdragen dát de kwetsbare ouderen toch zo lang mogelijk in de vertrouwde omgeving kunnen wonen. Het ouderenbeleid ontwikkelt zich op basis van kennis en ervaring die wij opdoen met onze ouderen en de ouderen van de toekomst.

